

Täysistunto

Tiistai 22.3.2022 klo 14.00—15.26

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 241/2021 vp
Toimenpidealoite TPA 44/2021 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 2/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Mennään yleiskeskusteluun. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Meri.

Keskustelu

15.02 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Onko tämä viisi minuuttia?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kymmenen minuuttia on valiokunnan mietinnön esittely.

Aha, selvä, sitten pystyn puhumaan rauhassa. Kiitos, en muistanut.

Saatavien perinnästä annettu laki sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä erityisesti kuluttajasaatavien perinnästä. Koronaviruspandemian vuoksi lakiin on väliaikaisesti lisätty aiempaa yksityiskohtaisempia säännöksiä myös muiden kuin kuluttajasaatavien eli yritys-saatavien perinnästä kohtuullisen kulutason turvaamiseksi. Nämä nyt voimassa olevat säännökset ovat voimassa huhtikuun loppuun asti.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan, että aiempaa yksityiskohtaisempia säännöksiä muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluista ja perinnän aikarajoista sisällytetään perintälakiin nyt pysyvästi. Tarkoituksena on saada nämä pysyvät muutokset voimaan 1.5.22 alkaen, jolloin tämä yksityiskohtaisempi sääntely pysyy yhtäjaksoisesti voimassa eikä lyhytaikaisesti palata siihen aiempaan ja soveltamaan silloin aiemmin voimassa olleita säädöksiä.

Lakivaliokunta on mietinnössään päätenyt siihen, että se kannattaa yritysvelallisten aseman parantamista pysyvin lainmuutoksin, sillä perintäkulujen määrässä on ennen väliaikaisia lainmuutoksiakin esiintynyt huomattavia eroja ja kulut ovat voineet olla hyvinkin suuria. Väliaikaisten lakien voimassaoloaikana kohtuullinen kulutaso on pystytty turvaamaan aiempaa paremmin. Lakivaliokunta puoltaa perintäkuluja koskevia ehdotuksia muut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2022 vp

tumattomina, sillä ehdotetuissa säännöksissä on kokonaisuutena arvioiden otettu tasapainoisesti huomioon sekä velallisen että velkojen ja perintäalan edut.

Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan sekä kuluttaja- että yrityssaatavien perintään lainmuutoksia, joilla pyritään mahdollistamaan sähköiset toimittamistavat nykyistä laajemmin. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa näkemykset kuluttajasaatavien perinnän osalta olivat erisuuntaisia. Osa toivoi sallivampaa, osa tiukempaa sääntelyä kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan. Valiokunta kuuli huolellisesti asiantuntijoita ja päätyi tukemaan hallituksen esityksessä ehdotettua ja katsoo, että siinä on onnistuttu tasapainoisesti ottamaan huomioon yhtäältä digitalisaation edistäminen sekä toisaalta velallisen oikeusturvanäkökohdat.

Lakivaliokunta pitää sähköisten toimittamistapojen käyttömahdollisuuksien lisäämistä saatavien perinnässä lähtökohtaisesti kannatettavana, mutta oikeusturvanäkökohtien vuoksi on pitänyt aiheellisenä, että sähköisten toimittamistapojen käyttöä lisätään kuluttajasaatavien perinnässä yrityssaatavia varovaisemmin. Sääntely on tiukempaa ottaen huomioon, että kyse on saatavan perimisestä kuluttajalta. Vapaaehtoista perintää seuraa oikeudellinen perintä.

Oikeusturvanäkökohtien vuoksi valiokunta on pitänyt perusteltuna perusteluissaan ja mietinnössä tarkemmin perustelluin ja avatuin näkökohdin edellyttää velallisen nimenomaista suostumusta perintäkirjeen sähköiseen toimittamiseen samoin kuin suostumuksen määräaikaaisuutta — tästäkin oli erilaisia näkökohtia — siten kuin hallituksen esityksessä on ehdotettu, eliäkö päädyimme tukemaan tätä määräaikaaisuutta. Kuulemisissa jotkut toivoivat, että se olisi voinut olla pysyväkin, mutta valiokunta katsoi, että on erittäin hyvä, että suostumus ja tahtotila määräaikaaisesti tulee katsottua aina uudelleen ja ihminen voi silloin miettiä, haluaako toimia näin.

Sääntelyn toimivuutta ja vaikutuksia tulee kuitenkin valiokunnan mielestä jatkossa seurata tarkoin ja kokemusten valossa arvioida mahdollisia tarkistustarpeita. Hallituksen esityksessä on otettu huomioon edunvalvojan oikeus pyynnöstä saada velallista koskevat maksuvaatimukset kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, mutta valiokunta ehdottaa sääntelyä täydennettäväksi läheisen tiedonsaantioikeuksien parantamiseksi siten, että sama oikeus on myös edunvalvontavaltuutuksesta annetussa laissa tarkoitetulla valtuutetulla, joka edustaa täysi-ikäistä velallista tämän taloudellisissa asioissa.

Valiokunta on yksimielisessä mietinnössään esittänyt päätösehdotukseksi, että eduskunta hyväksyisi muuttamattomina hallituksen esitykseen sisältyvät 2—4. lakiehdotukset, eduskunta hyväksyisi muutettuna tähän esitykseen sisältyvän 1. lakiehdotuksen ja eduskunta hylkäisi toimenpidealoitteen 44.22.1, joka valiokunnan perusteluiden mukaan tulee toimenpidealoitteena täytettyä tässä lakiesityksessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Soinikoski.

15.08 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Olen täällä salissa ilmaissut useasti huoleni suomalaisten kasvaneesta velkaantumisesta, joka on johtanut maksuhäiriömerkintöjen ja maksukyvyttömyyden lisääntymiseen. Suomalaisten lisääntyneeseen ylivelkaantumiseen ovat syyäitä erityisesti kasvanut lainanotto, pikavipit ja perintäkulut.

Tämän lakiesityksen tarkoituksena on kohtuullistaa perintäkuluja ja yhdenmukaistaa ai-hepiiriin liittyviä käytäntöjä. Perintälain tarkempi sääntely on tärkeä askel kohti oikeudenmukaisempia rahoitusmarkkinoita. Liian usein perintä- tai ulosottokulut aiheuttavat velka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2022 vp

kierteen, joka johtaa syvempiin henkilökohtaisiin talousongelmiin. Tämän takia pidänkin esitettyä lakia tarpeellisenä, tarkoituksenmukaisena ja kaivattuna lisänä, jolla hillitään suomalaisten maksuongelmia ja edistetään velallisten oikeusturvaa. Yhdenkään suomalaisen maksuvaikeudet eivät saa johtua kohtuuttomista perintä- tai ulosottokuluista tai kohtuuttoman lyhyistä maksuajoista. 90-luvun laman epäonnistumiset eivät saa toistua.

Arvoisa puhemies! Lakiesityksellä säädetään muista kuin kuluttajasaatavista veloitetavien kulujen ja velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääristä. Samalla ehdotetaan rajoituksia sille, kuinka monesta perintätoimesta saa vaatia korvauksia. Perintäkulujen enimmäismäärät ovat saaneet kritiikkiä jonkin verran. Lakiesitys on kuitenkin lähtenyt heikomman puolustamisesta. Tämän takia enimmäismäärät on haluttu säätää velanmaksajan kannalta riittävän kohtuulliselle tasolle. Lakivaliokunta toteaa mietinnössään enimmäismäärän olevan sellaisella tasolla, että se edelleen kannustaa maksamaan velan ajoissa mutta silti huomioi nykyistä paremmin velanmaksajan aseman. Esitys on tältä osin siis tasapainossa sekä velkojan että velanmaksajan näkökulmasta. Tämä balanssi on tärkeä perintätoiminnan yleisen hyväksyttävyyden ja oikeudenmukaisuuden kannalta.

Arvoisa puhemies! Edellisessä määräaikaisen perintälain käsittelyssä lakivaliokunta kiinnitti erityistä huomiota perinnän määräaikoja koskeviin säännöksiin. Valiokunta kantoi etenkin huolta määräaikojen pituudesta suhteessa kirjepostin toimitusvarmuuteen ja nopeuteen Suomessa. Nyt tämä valiokunnan huoli on huomioitu perintälaisissa. Jatkossa maksuistutuksen määräaika pidennetään seitsemästä päivästä kymmeneen ja tratan protestiaika kymmenestä päivästä kahteen viikkoon. Esitys myös huomioi paremmin kirjepostin ja sähköisen toimituksen eroavaisuudet, sillä sähköinen toimitus on usein kirjepostia nopeammin asiakkaan saatavilla. Tämä on oikeudenmukaista, sillä velalliset eivät saa joutua eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, käyttävätkö he sähköisiä palveluita vai kirjepostia. Lakivaliokunta myös painotti, ettei asiakasta saa painostaa siirtymään sähköiseen laskutukseen.

Jokaisen ihmisen oikeusturva perintä- ja ulosottotilanteessa on turvattava. Siihen tämä lakiesitys antaa nykyistä paremmat valmiudet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Talvitie on poissa. Edustaja Mäkelä.

15.11 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen lähetekeskustelussa toin esille, että on hyvä asia, että myös yrityksiin ja erityisesti pienyrityksiin ja henkilöyrityksiin laajennetaan tällaisia velan perimisen kohtuullistamisesityksiä, joita on aiemmin ollut käytössä kuluttajapuolella. Monessa tilanteessa on veteen piirretty viiva, onko joku henkilö vai henkilöyritys. Voi olla yhden hengen yrityksiä, jotka tekevät osa-aikaista yritystoimintaa. Ei voi olla niin, että oikeusvaltiossa näiden saatavien perintä olisi mielivaltaista ja kulut olisivat sattumanvaraisia, vaan niiden täytyy olla ennakoitavia ja perustua todellisiin kuluihin. On myös niin, että pienen yrityksen mahdollisuudet näiden velkajärjestelyjen suhteen ovat paljon pienemmät kuin isojen yritysten, joilla on lakiosastot näitä asioita hoitamassa. Eli siinä mielessä on suotavaa, että valtiovalta tulee lainsäädännöllä erityisesti näitä pieniä yrityksiä vastaan.

Korona-aikana on tullut paljonkin tällaisia hyviä oivalluksia lakimuutoksista, parannuksista, kohtuullistamisista, joiden soisi tulevan myös pysyvämpään lainsäädäntöön — mo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 29/2022 vp

nia muitakin asioita kuin tämä sinänsä kannatettava lakiesitys, jota valiokunta on mielestään käsitellyt laajasti ja asianmukaisesti.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 241/2021 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.